

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

LAUSUNTO

1 (3)

29.8.2012

VM132:00/2011

SOKERIVEROTUSTA SELVITTÄVÄN TYÖRYHMÄN VÄLIRAPORTTI

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Elinkeinoelämän keskusliitolta lausuntoa sokeriverotusta selvittävän työryhmän väliraportista. Väliraportissa esitellään työryhmän keräämiä taustatietoja, veromalleja ja työryhmän alustavia johtopäätöksiä. Esitämme lausuntonamme seuraavaa:

Hallinnolliset kustannukset

Laki makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta tuli voimaan 1.1.2011. Ennen lain voimaantuloa makeisista ja jäätelöstä ei kannettu valmisteveroa. Verotasoja korotettiin kymmenillä prosenteilla jo vuoden kuluttua lain voimaantulosta. Verotasoja korotettiin, vaikka verojen vaikutuksia esimerkiksi yritysten hallinnollisen taakan kasvuun tai kulutuskäyttäytymiseen ei ollut vielä asianmukaisesti selvitetty.

Käsityksemme mukaan on selvää, että kysymyksessä olevien valmisteverojen käyttöönotto ja soveltamisalan laajentaminen on lisännyt yritysten hallinnollista taakkaa merkittävästi. Tämä näyttäisi olevan yhteistä myös kaikille työryhmän käsittelemille uusille veromalleille. Ne lisäisivät yritysten hallinnollisia kustannuksia merkittävästi. Tämä vuoksi olisi erittäin tärkeää, että ennen uusien veromallien suosittelemista työryhmä selvittäisi tai teettäisi asianmukaiset selvitykset nykyisen veromallin ja mahdollisten uusien veromallien aiheuttamista hallinnollisista kustannuksista erityisesti yrityksille mutta myös tullihallinnolle.

Suomi on sitoutunut yritysten hallinnollisen taakan keventämiseen niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Tältä osin jo nykyinenkin veromalli on ongelmallinen. Nykyisen veromallin laajentaminen tai uusien veromallien käyttöönotto tulisi toteuttaa siten, että vaihtoehtoista valittaisiin hallinnollisesti yksinkertaisin ja edullisin malli. Työryhmän väliraportin perusteella näyttäisi siltä, että missään tapauksessa valittava malli ei tulisi olla lopputuotteen kokonaissokeripitoisuuteen perustuva tai lisätyn sokerin verottamiseen perustuva malli. Näiden mallien käyttöönotto aiheuttaisi kohtuuttomia hallinnollisia lisäkustannuksia erittäin suurelle

Talouspolitiikka
Mika Jokinen

määrälle yrityksiä ja ilmeisesti myös viranomaisille. Jos nykyistä veromallia on välttämätöntä muuttaa, tulisi uudistukset siis tehdä nykyisen veromallin pohjalta. Nykyisen mallin ongelmat huomioon ottaen paras vaihtoehto olisi kuitenkin luopua koko makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta.

Harmaatuonti

Makeisvero, sokerin vero ja virvoitusjuomaverot ovat kansallisia valmisteveroja, joita ei muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kanneta EU:n jäsenvaltioissa. Kun yksittäinen jäsenvaltio ryhtyy kantamaan tällaisia veroja, harmaatuonnin riski on ilmeinen. Vaikka makeisvero näyttäisi täyttäneen sille asetetut fiskaliset tavoitteet, on selvää, että näiden tuotteiden harmaatuonti muista valtioista, erityisesti muista EU:n jäsenvaltioista, on veron myötä merkittävästi lisääntynyt. Harmaatuonnilla tarkoitamme tässä yhteydessä sekä laitonta tuontia että matkustajatuontia omaan käyttöön. Tältä osin lienee syytä huomauttaa, että harmaatuonti jää varmaankin merkittävältä osin myös Suomen arvonnäisäverotuksen ulkopuolelle eli verotulojen menetyksiä ei tule vain valmisteverotuksen vaan myös arvonnäisäverotuksen osalta. Harmaatuonnin perusteellinen selvittäminen olisi tarpeellista sekä nykyisen makeisveromallimme että vaihtoehtoisten mallien arvioinnin kannalta. Veropohjan laajetessa ja muutettaessa verojärjestelmä entistä monimutkaisemmaksi harmaatuonti yleensä lisääntyy. Harmaatuonti vääristää yritysten välistä kilpailua. Sellaisia muutoksia ei tulisi tehdä verojärjestelmäämme, jotka lisäävät harmaatuonnin riskiä.

Arvonnäisäverotus

Työryhmän väliraportissa on tuotu yhtenä vaihtoehtona esiin arvonnäisäverotuksen käyttäminen sokeripitoisten tuotteiden verottamisessa. Kuten työryhmän väliraportissakin on todettu, tätä vaihtoehtoa ei voida pitää todellisena EU-oikeuteen liittyvien kysymysten vuoksi. Vaikka tällainen vaihtoehto kuitenkin katsottaisiin EU-oikeuden mukaiseksi, vaihtoehto sopisi erittäin huonosti nykyiseen arvonnäisäverojärjestelmäämme ja sen kehittämistavoitteisiin. Tämän vuoksi Elinkeinoelämän keskusliitto ei kannata mainittua vaihtoehtoa.

Raskas menettely

Makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverotuksessa sovelletaan menettelysäännöksiä, jotka on alun perin tarkoitettu sovellettavaksi harmonisoituihin valmisteveroihin. Menettely on varsin raskas ja soveltuu osin huonosti kansallisiin valmisteveroihin. Tämän vuoksi menettelyä tulisi yksinkertaistaa ja keventää mahdollisimman pikaisesti. Kansallisiin valmisteveroihin ei missään tapauksessa tulisi tehdä sellaisia muutoksia tai lisäyksiä, jotka muokkaisivat nykyistä menettelyä entistä raskaammaksi. Tämän vuoksi nykyisen veronkantojärjestelmämme ongelmat tulisi ehdottomasti ottaa huomioon väliraportissa esitetyn tavoin kansallisia valmisteveroja kehitettäessä.

Perustana tullinimikkeistö

Veronalaisten tuotteiden määrittely perustuu nykyisin tullinimikkeistöön. Tämä lienee käytännössä selkein mahdollinen tapa määritellä veronalaiset tuotteet. Tästä huolimatta tulkintaongelmilta ei ole voitu välttää. Esimerkiksi makeisveroa koskevia tariffitietopäätöksiä on annettu jo noin 330, mikä on valtava määrä yhden

Talouspolitiikka
Mika Jokinen

tuoteryhmän osalta. Kysymyksessä olevien tuotteiden verotuksen muuttaminen tullinimikkeistöön perustumattomaksi johtaisi väistämättä siihen, että veronalaisten tuotteiden yksilöinti olisi entistä vaikeampaa. Tällainen kehityssuunta vaarantaisi verovelvollisten oikeusturvaa entisestään ja edellä esitetyn mukaisesti aiheuttaisi merkittäviä hallinnollisia lisäkustannuksia. Tällaista kehityssuuntaa ei voida pitää kannatettavana. Kysymyksessä olevien valmisteverojen tulee siis jatkossakin perustua tullinimikkeistöön.

Voimaantulo

Nykyisiä veromalleja kehitettäessä ja vaihtoehtoisia malleja arvioitaessa tulisi ottaa huomioon, että verovelvollisille on aina varattava riittävä aika uusien säännösten voimaantuloon. Muutosten tekeminen yritysten taloushallinnon järjestelmiin vie nykyään nopeimmillaankin kuukausia ja merkittävämpien muutosten toteuttaminen vie aikaa vuodesta kahteen vuoteen. Jos kansallisissa valmisteveroissa luovuttaisiin tullinimikkeistöön perustuvasta verotuksesta, yrityksille tulisi siis varata aikaa täysin uudentyyppiseen verotukseen valmistautumiseen vähintään pari vuotta.

ELINKEINOELÄMÄN KESKUSLIITTO

Talouspolitiikka

Jussi Mustonen